

PŮLměsíc

Inscenace znovu představená v rámci festivalu TANCESSE nenechala diváky klidnými. Jak kvůli tématu, které vnáší do diskuse, tak pro svou avizovanou derniéru.

V sobotu 19. března 2011 měla v divadle Barka v rámci festivalu TANCESSE derniéru inscenace *PŮLměsíc*, která vznikla v sekci tanečně pohybového divadla souboru **Cyranovy boty** a podepsala se pod ni především **Jana Dolejšová**. V příbězích mladých lidí je tu nahlíženo jedno ze stále aktuálních a niterně lidských témat. Je jím nechtěné těhotenství, což se na první pohled může zdát poněkud kýčové, ale ve své podstatě jde o nejzásadnější otázku lidského bytí a etiky.

S tématem celé inscenace souvisí i její čitelně volený název, který lze chápat jak ve smyslu doby půl měsíce, během které žena může zjistit svůj stav, tak v tom smyslu, že těhotenství, resp. dosud nenarozené dítě, je „půl mě“, je něčím, co se mě osobně, niterně a intimně dotýká (sic!). S tématem a s názvem inscenace dále koresponduje kovová pohyblivá konstrukce ve tvaru půlměsíce, která je jednou lavicí, podruhé houpačkou a postelí nebo nakonec místem aktu potratu. Po většinu doby představení je pro herce a tanečnický partnerem k vyjádření toho, co se právě děje, neboť umožňuje houpat se na ní, balancovat a prolézat ji. Houpání samotného objektu v různých situacích pak buď naléhavě, nebo skrytě poukazuje na stále přítomnou tíhu rozhodnutí. Ano – ne, ano – ne... S tímto momentem se v inscenaci pracuje a je tím, co často upoutá pozornost diváků.

Příběhová linka inscenace, při níž se seznamujeme s mladým párem (**Tereza Doležalová, Jan Kyselý**) a okolnostmi, kvůli kterým je nucen řešit nechtěné otěhotnění, graduje od bezstarostnosti chvíle po fatálnost životního rozhodnutí. Inscenaci bychom mohli pro jednoduchost rozdělit na pět hlavních scén příběhu. V první je divákům představen svět dívek chystajících jednu z nich na setkání s milým. Fádní námět výběru oblečení a stylu účesu je představován nápaditými výrazovými prostředky tanečně-pohybového divadla. Znakem dosavadní nespoutanosti a krásy jsou tu dívčí vlasy, které tanečnice dokázaly velmi dobře využít. Např. dochází k situaci, kdy dvě z nich s navzájem propletenými copy vlasů tančí. Druhou scénou je setkání mladého páru. Květina, kterou jí on přináší, se pak stává tématem jejich „pas de deux“ a boj o ni jakousi metaforou společné řeči. Druhá scéna se přirozeně překlene ve třetí, ve které se hercům a tanečnickům stává rovnocenným partnerem kovová konstrukce půlměsíce. Milenci se na ní, snad až příliš zdlouhavě, houpají a jde vidět, že se na sebe těší. Tato scéna je asi nejvíce akrobaticky i herecky náročná a nutno říci, že ji mladí interpreti zvládli velmi dobře. Při houpání různě balancují, proplétají těla a vyjadřují touhu. Poslední je velmi jednoduše znázorněno. Ona se zakloní a otevře obě kyčle a on své nohy připodobní falickému symbolu.

Posledním dvěma scénám dominuje expresivita vyjádření. Dívky už jsou ženami, z těla vytlačují nechtěný plod, bijí sebou v bezradnosti o zem. Závěr představení, v počátku textu zmiňovaná vážnost chvíle, je pak o podstoupení potratu. Tvůrci se tu více než na tento akt soustředili na prožívání žen a na jejich vyrovnání se s tímto aktem. Kovová konstrukce půlměsíce se již nehoupe, je rozhodně statická na zemi. Postupně se do ní v bílých pláštích a samostatně jedna po druhé soukají ženy a svou polohou vprostřed ní samy připomínají nenarozené dítě. Následně se jako v deliriu zmítají a rukama řežou v oblasti břicha. Pro tyto chvíle se jedna z hudebníků, kteří doprovázejí představení, stává „asistentkou“, která vždy

jen pomůže ženě vstoupit a vystoupit z prostoru konstrukce. Její role symbolicky poukazuje na to, že ačkoli podává pomocnou ruku, žena se v závěru se situací musí vyrovnat sama. Nebo s pomocí partnera, který zasáhne právě v posledním případě, kdy se představitelka hlavní role, oblečená v bílém plášti, pomalu při houpání na půlměsíci smiřuje s „ano“ variantou. Zde se hodí ocenit výkon představitelky hlavní role **Terezy Doležalové**, která je schopna v časovém rámci 40 minut zvládnout proces vývoje postavy od „holčičky“ po ženu uvědomující si složitost situace a balancující mezi rozhodnutími, jak ji řešit. Její vnitřní rozeklanost a nejistoty vystupují v tanci a pohybu zřetelně navenek.

Další výraznou stránkou inscenace je silné propojení hudby a pohybu, kde reaguje hudba na tanec a pohybové vyjádření, nikoliv naopak. Tvůrcům se velmi dobře povedlo zvolit jednotlivé nástroje pro jednotlivé fáze inscenace. Na počátku tak doprovází přípravu dívek na schůzku jemná, od přítomnosti do snu povznášející melodie příčné flétny **Anny Černoškové** a setkání mladého páru výrazně dotváří svěží hudba **Petra Michovského** a jeho elektrické kytary. Naturalismus druhé půlky pak podtrhují především zvuky a tóny akordeonu **Radima Babáka**, které představení ukotvují až tisknou znovu na zem. Jednou jsou dechem milujícího se páru, podruhé rozervanými výkřiky žen podstupujících proces potratu.

Tvůrci mají na tuto problematiku svůj názor a disponují také zajímavým nástrojem, kterým jej mohou předat a donutit ostatní, aby se s ním konfrontovali. Ti se buď ve svém postoji utvrdí, nebo budou nuceni znovu si pojmenovat svoje argumenty. Proto se nabízí otázka, kterou položili i diváci v závěrečné diskusi po představení, zda inscenaci opravdu dernierovat a „odsoudit“ ji takto k pouhým několika reprízám.

choreografie: **Jana Dolejšová a soubor**

tančí: **Tereza Doležalová, Jan Kyselý, Jana Dolejšová, Jitka Mozorová**

hudba: **Anna Černošková, Petr Michovský, Radim Babák**

premiéra: 16. března 2010

derniéra: 19. března 2011

Gabriela Hájková

